

1702

ΣΚΑ
= ΑΥ

ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟΝ

Η

Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

ΚΑΙ ΤΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΔΙΑΣΥΛΗΣΙΝ

ΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

ΙΣΟΥΦΑΚΗ ΕΚΖΕΡΔΖΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΤΗΣ "ΑΛΗΘΕΙΑΣ"

ΟΔΟΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΑΡ 10

1885

1298

ΤΗ, ΑΓΗΡΩ, ΣΚΙΑ,
ΤΟΥ
ΛΟΙΔΙΜΟΥ ΚΑΙ ΛΕΙΜΝΗΣΤΟΥ
ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ
ΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ
ΙΩΣΗΦΑΚΗ ΕΚΖΕΡΔΖΗ.

Παρῆλθον ἤδη μῆνες τρεῖς ἀπὸ τῆς εἰς τὸ ἐλληνικὸν δημόσιον καὶ τοὺς ὁμογενεῖς ἀπευθυνθείσης ἐγκυκλίου περὶ τῆς σπουδαίας περιουσίας τοῦ ἀοιδίου Ἰσουφάκη Ἐκζερδζή τῆς διὰ διαθήκης ὀρισθείσης τοῖς ἐθνικοῖς νοσοκομείοις, ἧς τὴν διακανόνισιν ἀνέθηκε πρὸ εἴκοσι περίπου ἐτῶν ἡ ἐφορία τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων ἐνὶ τῶν τότε αὐτῆς μελῶν, τῷ ὁμογενεῖ Γ. Ζαρίφῃ. Καίπερ δὲ ἐθεωρήθη καὶ κατεκρίθη ὥς τι ἀποβολιμαῖον καὶ ἀποτρόπαιον ὑπὸ τῆς φίλης ομάδος τοῦ οἴκου Ζαρίφῃ, οὐχ ἥττον ἐποίησε τοὺς διαδόχους τοῦ ἀνδρὸς πολλὰ μὲν ἀλλ' ἀμφίστομα νὰ ψελλίσωσι διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει δημοσιογραφίας ὑπερασπιζομένους δῆθεν τὴν τηλικαύτην βραδύτητα τοῦ ζητήματος τούτου, τὸν δὲ συντάκτην τῆς ἐγκυκλίου, εἰ ἦν δυνατὸν ἀνακαλύψαι, γῆν καὶ ἥλιον ἀναζητοῦντες, μονονοῦ νὰ κατακεραυνώσωσιν ἐπίθετα ἀνοίκεια καὶ ἀνάρμοστα ἐπισωρεύοντες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα μὲν οὐδαμῶς ἐτάραξαν τὸν συντάκτην τῆς ἐγκυκλίου, οὐδὲ ταραττούσι, διότι δὲν πρόκειται περὶ προσώπων, οὐδὲ περὶ προσωπικῆς ἐκδικήσεως, ἀλλὰ περὶ ἐκτελέσεως ἱεροῦ καὶ ἀγνοῦ πατριωτικοῦ καθήκοντος. Ἄλλως δὲ ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι ἅπαντα ἡ

κοινή γνώμη ἢ ἐλευθέρως καὶ ἀπροκαταλήπτως σκεπτομένη, λαβοῦσα ὑπ' ὅψει τήν τε ἐγκύκλιον καὶ τὴν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐφημερίδων ἀνώνυμον ἀπάντησιν τῶν ἐνδιαφερομένων, ἐπείσθη ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τῶν κατ' ἀγγελιομένων δικαιοῦσα τὸ πατριωτικὸν θάρρος τοῦ συντάκτου τῆς ἐγκυκλίου, ὅστις πρῶτος εἰς μέσον ἔφερε τὸ ζήτημα τῆς περιουσίας τοῦ Ἰσουφάκη καὶ κατέστησε πᾶσι δῆλον ὅτι περὶ τῆς ἱερᾶς ἐκείνης περιουσίας ἀνόσιόν τι καὶ ἀποτρόπαιον κυοφορεῖται ἢ τεκταίνεται. Ὁ δὲ "Νεολόγος", ὅστις ἐπὶ τέλους ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ συνδιηλλάγη μετὰ τὰ Ἰωακειμικὰ διὰ τῆς προσωπικῆς ἐπισκέψεως τοῦ κ. Λ. Ζαρίφη ἐν τῷ γραφείῳ αὐτοῦ, ἀμφιστόμῳ μαχαίρᾳ χρῆται ἐν τοῖς γραφομένοις του τὸν τε ἐπισκέπτην ἀνθεσι καὶ ρόδοις ραίνων καὶ τὴν κοινήν γνώμην πεδιποιούμενος. Τούτου δ' ἔνεκα ἐν κατακλειδί σπεντορείᾳ τῇ φωνῇ διακηρύττει ὅτι "ὑπάρχουσι καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἄνθρωποι μὴ ἐπιτρέποντες τὴν διασύλῃσιν ἐθνικῆς περιουσίας, ἀλλὰ καὶ μὴ κηλιδοῦντες μεγάλας ὑπολήψεις πρὶν ἢ πεισθῶσιν ὅτι ὑπάρχει τοιαύτη διασύλῃσις καὶ ὅτι τὸ κληροδότημα Ἰσουφάκη τοῦ Ἐνξερδζῆ πράγματοποιούμενον διατεθήσεται συνωδὰ τῇ θελήσει τοῦ ἀοιδίου διαθέτου ἄνευ οὐδεμιᾶς παραχρήσεως καὶ ἐκτροχιάσεως." Ἀλλὰ, καλέ μου Νεολόγε, ἀφοῦ τὸ ζήτημα τοῦτο ἐν ταῖς τῆς ἐφορίας τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων συνεδριάσεσιν ἠγέρθη τὸ πρῶτον, ὡς διαδίδουσι, κατὰ

μῆνα Μάϊον, διὰ δὲ τῆς ἐγκυκλίου ἐπὶ τοῦ δημοσίου τάπητος ἐτέθη ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Ἰουλίου, διατί εἰς ἀπλᾶς ἠρκέσθητε διαβεβαιώσεις, καὶ δὲν προῦκαλέσατε τὴν ἐπίσημον τῆς διαθήκης δημοσίευσιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν παραίτησιν τοῦ ἐνδιαφερομένου κ. Λ. Ζαρίφη ἀπὸ τῆς προεδρείας τῆς ἐφορίας τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων καὶ τὴν κατάθεσιν τῆς διαθήκης καὶ τῶν σχετικῶν ἐγγράφων ἐν τοῖς ἀρχείοις αὐτῶν; ἢ, ὅπερ βέλτιον, διατί δὲν ἐπεμείνατε ζητοῦντες ἵνα αὐτοβούλως καὶ ἐπισήμως ἐπέμβῃ τὸ Πάτριαρχεῖον, ἀναλάβῃ δὲ τὴν διευκρίνησιν καὶ διακανόνισιν τοῦ σπουδαίου τούτου κληροδοτήματος συνωδᾷ τῇ θελήσει τοῦ ἀοιδίου διαθέτου ἄνευ οὐδεμιᾶς παραχρήσεως καὶ ἐκτροχιάσεως ἢ ἀνωτάτη αὕτη πνευματικὴ ἡμῶν ἀρχὴ ἢ μόνη ἐναπομείνασα σωτηρία τῶν ἐθνικῶν κειμηλίων καὶ παραδόσεων; Διατί καὶ πάλιν νεκρικὴ ἀκολουθεῖ σιωπὴ, τὸ δὲ ζήτημα, ὡς γινώσκομεν θετικῶς, οὐδὲ βῆμα καὶν ἔκαμεν ἐπὶ τὰ ἐμπρὸς, ἀλλὰ διατελεῖ ὄν, ὡς καὶ μέχρι τοῦδε, ἐπὶ ὅλην εἰκοσαετίαν ἐν τοῖς ὑποσκηνίοις τοῦ οἴκου Ζαρίφη; Ἡ στασιμότης αὕτη τοῦ ζητήματος καὶ ἡ εὐεξήγητος παρασιώπησις μὲ φέρει καὶ πάλιν εἰς τὴν στενόχωρον ἀνάγκην νὰ ἐπικαλεσθῶ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τούτου κληροδοτήματος τὴν κοινὴν γνώμην παραθέτων αὐτῇ τὰ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου διαμειφθέντα, ὅπως αὕτη ἐπιβληθῇ παρὰ τῷ Πάτριαρχεϊ καὶ ζητήσῃ τὴν ταχεῖαν τοῦ κληροδοτήματος διακανόνισιν.

I

Τὴν 31 τοῦ μηνὸς Ἰουλίου ἀπηύθυνα πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς καὶ τὸ ἐλληνικὸν δημόσιον τὴν παροῦσαν ἐγκύκλιον μου·

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ

καὶ

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟΝ

Ἐπὶ πολὺ ἐπέσχον ν' ἀποτείνω τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις ἐν εἵδει ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς ἡμετέρους ὁμογενεῖς καὶ τὸ ἐλληνικὸν δημόσιον, καὶ τοῦτο διότι ἐγὼ μικρὸς καὶ ἄσημος ἐκ τῆς τάξεως τοῦ λαοῦ ἐσκεπτόμην ὅτι δὲν ἤθελον εἰσακουσθῇ λαμβάνων πρῶτος τὸν λόγον· ἀλλὰ βλέπων ὅτι ὅσῳ παρατείνεται ἡ σιωπὴ, τοσοῦτῳ ὁ κίνδυνος αὐξάνει διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει γιγνομένων ἐνεργειῶν πρὸς κατάπνιξιν μεγάλης καὶ ἱερᾶς περιουσίας, ἐθεώρησα καθήκον νὰ ὑψώσω πρῶτος τὴν φωνὴν περὶ ζητήματος ἐνδιαφέροντος τὰ ἐθνικὰ φιланθρωπικὰ ἡμῶν καταστήματα, καὶ ἐπικαλεσθῶ παντὸς ὁμογενοῦς κηδομένου τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων τὴν σύντονον ἀρωγὴν, τοῦ δὲ ἐλληνικοῦ τύπου τὴν στεντορείαν φωνὴν καὶ ὑποστήριξιν.

Πάντες γινώσκουσι τὰς ὑπηρεσίας, ἃς προσφέρουσι τοῖς ἀπόροις ὁμογενέσι τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐθνικὰ νοσοκομεῖα· πᾶν δ' ὃ τι ἔχει σχέσιν πρὸς αὐτὰ αἱ ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες τῆς τε Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν Ἀθηνῶν ἀναφέρουσι μετ' ἐπαίνου. Οὕτω τελευταῖον ἐπεκρότησαν τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τοῦ ἀναβιδάσαι τὴν μηνιαίαν αὐτῆς ἐπιχορήγησιν ἐκ 250 εἰς 1000 δραχμὰς εἰς τὰ φιλανθρωπικὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καταστήματα, ἃ συντηρεῖ ὁ ὁβολὸς παντὸς ὁμογενοῦς φιλανθρώπου καὶ εἶναι τὸ κλέϊσμα τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλληνικῆς κοινότητος.

Ἡ ἐφορία τῶν ἐν λόγῳ καταστημάτων ἀποστέλλουσα κατὰ καιροὺς διαφόρους αὐτῆς ἀντιπροσώπους εἰς τε τὸ ἐσωτερικὸν καὶ εἰς τὰς ἐν Εὐρώπῃ ἑλληνικὰς ἀποικίας πειρᾶται νὰ προσπορίζηται κατὰ πᾶν ἔτος ὃ τι ἂν δύνηται ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ καὶ ὑψηλοῦ σκοποῦ, ὃν προτίθενται τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει φιλανθρωπικὰ καταστήματα, τοῦτο μὲν περιθάλλποντα μέγαν ἀριθμὸν πτωχῶν ἀσθενῶν, τοῦτο δὲ συντελοῦντα πρὸς ἐλάττωσιν τῶν κακῶν, ἃ ὑφίσταται ἀριθμὸς τις ἀτυχῶν ἐκ τοιαύτης ἢ τοιαύτης αἰτίας τὴν διάνοιαν βεβλαμμένων, τοῦτο δὲ καὶ πρὸς περισύναξιν, διατροφὴν καὶ ἐκπαίδευσιν παιδίων ἀναπήρων καὶ δυστυχῶν. Αἱ ἐνέργειαι, ἃς κατὰ καιροὺς καταβάλλουσιν αἱ ἐφορίαι καὶ ἐπιτροπαὶ τῶν ἱερῶν τούτων καταστημάτων, εἶναι ἀνώτεροι παντὸς ἐπαίνου· εἰς τὰς φροντίδας δὲ τούτων ὀφείλεται ἡ ὑπαρξίς καὶ διατήρησις αὐτῶν.

Ἄλλ' οὐχ ἦττον καὶ γενναῖαι καὶ φιλόανθρωποι καρδίαι οὐκ ἐπαύσαντο ἀναμιμνησκόμεναι αὐτῶν καὶ παρέχουσαι βάλσαμον παρήγορίας, ποτὲ μὲν ἀφθόνως, ποτὲ δὲ γλίσχρως, εἰς τοὺς ἐν τοῖς ἐθνικοῖς καταστήμασι καταφεύγοντας ἀτυχεῖς ἡμῶν συμπολίτας· ὑπάρχουσι δὲ δυστυχῶς καὶ δωρεαί, αἵτινες ἢ παρεσιωπήθησαν τελέως ἢ εὐρίσκονται τεθαμμέναι ὑπὸ πλουσίαν τράπεζαν ὁμογενοῦς. Οὕτω ἀπὸ τινος χρόνου εἰς τὰ στόματα τῶν ὁμογενῶν πολὺς λόγος γίνεται, μέγα σκάνδαλον προκαλῶν, περὶ κατακρατήσεως μεγάλης περιουσίας οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀφιερωθείσης διὰ διαθήκης τοῖς φιλανθρωπικοῖς τούτοις καταστήμασιν. Ἡ περιουσία αὕτη ἀνερχομένη πρὸ δέκα καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν εἰς 65,000 περίπου λίρας τουρκικᾶς ἠδύνατο μόνη νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν ἀξιοπρεπῇ τῶν ἡμετέρων ἐθνικῶν καταστημάτων διατήρησιν.

Τίνα εἰσὶ τὰ διαδιδόμενα ταῦτα, καὶ διατί ὁ ἐφημεριδογραφικὸς ἡμῶν κόσμος τηρεῖ σιωπὴν, ὥς εἰ ἠδύνατο ἐν ἐποχῇ ἐν ἣ διαβιοῦμεν νὰ κρατῇ τὸ παλαίφατον ἐκεῖνο “Βοῦς ἐπὶ γλώττῃ βέβηκεν”; Δὲν εἶναι ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Ἀθήναις ἐλληνικὸς τύπος, ὅστις οὐ παύεται δραττόμενος καὶ τῆς ἐλαχίστης ἀφορμῆς, ἵνα ὑμνήσῃ καὶ πολλάκις ἀναβιδάσῃ εἰς τὰ αἰθέρια ὕψη τοὺς ἔστω καὶ μικρὸν συντελέσαντας ἢ συντελοῦντας ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν ἀναγκῶν; Δὲν εἶναι αὐτὸς οὗτος ὁ τύπος, ὅστις ῥήγνυσι φωνὴν ἀγρίαν κατὰ πάσης καταχρήσεως κατὰ τοῦ ἐλαχίστου σκανδάλου, ὅθεν δήποτε καὶ ἂν προέρχεται; Καὶ ὁμως

πρὸ δέκα καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν ἀνὴρ τις ἐκ τῆς μικρᾶς Ἀσίας καταγόμενος, τὸ φιланθρωπικὸν δ' αἰσθημα, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, εἰς ὑψιστον βαθμὸν ἔχων, ὁ ἀπλοϊκὸς καὶ ἀφελὴς Ἰσουφάκης Ἐκζερδζῆς, ἀποθνήσκων διέθετε διὰ διαθήκης τὴν ἐκ 65,000 περίπου λιρῶν τουρκικῶν περιουσίαν αὐτοῦ εἰς τὰ ἐθνικὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει νοσοκομεῖα. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀπέθανε καὶ ἐτάφη, ἡ μνήμη δ' αὐτοῦ ὅλως σεσιώπηται· καὶ ὅμως, εἰ ἦν ἕτερός τις φιλόκενος ἢ φιλόδοξος ὑπὸ ὁμάδος παρασίτων περιστοιχιζόμενος, οὐ μόνον λόγοι καὶ ἐγκώμια ἤθελον ἀναγραφῇ ἐν πάσαις ταῖς ἐλληνικαῖς καὶ αὐταῖς ταῖς ξέναις ἐφημερίσιν ἀλλὰ καὶ μέγας εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπότητος ἤθελε κηρυχθῇ.

Ἀλλὰ ποῦ εἶνε ἡ περιουσία αὐτοῦ ἢ ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν καταστημάτων ὀριθεῖσα; Ἀπολαμβάνουσι τοῦλάχιστον ταῦτα τοῦ προϊόντος αὐτῆς; Ἐρωτήσατε τὴν ἐνεστῶσαν ἐφορίαν τῶν ἐθνικῶν τούτων καταστημάτων· αὕτη θὰ σᾶς ἀποκριθῇ ὅτι τὰ καταστήματα οὐ μόνον δὲν ἀπολαμβάνουσι τοῦ προϊόντος τῆς περιουσίας ταύτης, ἀλλὰ καὶ ἡ διαθήκη δὲν εὐρίσκεται κατατεθειμένη ἐν τοῖς ἀρχείοις αὐτῆς. Εἶνε τοῦτο, πρὸς θεοῦ, δυνατόν; καὶ ἐν τίνι ἐποχῇ καὶ ἐν μέσῳ τίνος κοινωνίας ζῶμεν; Αἱ κακαὶ γλῶσσαι διατείνονται, καὶ μάλιστα ἀνδρῶν ἀμερολήπτων καὶ ἀξιοπίστων, ὅτι αὕτη εὐρίσκεται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ μεγαπλούτου ἐκείνου ὁμογενοῦς, ὅστις ἀποθανὼν πρὸ δύο ἐτῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει μόνον οὐκ ἀπεθεοῦτο ἐν αὐτῇ διὰ τὰς φιλανθρωπικὰς

καὶ ἐκπαιδευτικὰς αὐτοῦ ἐπιχορηγήσεις. Τὸ δὲ ἀκατανόητον καὶ ὅλως ἀπίστευτον εἶναι ὅτι αὐτὸς οὗτος ὁ ἐπικαλούμενος μέγας τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους εὐεργέτης, ὁ Γεώργιος Ζαρίφης, ἐγένετο κύριος καὶ κληρονόμος τῆς περιουσίας αὐτῆς, ὡς αὐτὸς ὁ πρόεδρος τῶν φιланθρωπικῶν καταστημάτων, κ. Λ. Ζαρίφης, διεκήρυξε πολλοῖς τῶν φίλων του· Εἶνε τοῦτο ἀληθές; εἶναι δυνατὸν νὰ προσάψωμεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου ὅτι ἡ υἱικὴ καρδίᾳ ἐν τῇ ἀφελείᾳ καὶ εὐηθείᾳ οὐκ ἠσχύνθη νὰ ὁμολογήσῃ ἀποδιδούσα εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ τοιαύτην ἐκτροχίασιν καὶ διασύλῃσιν τῆς ὑπὲρ τῶν φιланθρωπικῶν καταστημάτων ὀρισθείσης περιουσίας; Καὶ δὲν αἰσθάνεται ὅτι διὰ τῶν τοιούτων δικαιολογήσεων καὶ τὴν μνήμην τοῦ πατρὸς καταισχύνει καὶ τὰ φιланθρωπικὰ καταστήματα δὲν δύναται νὰ ἀποστερήσῃ τῶν πόρων αὐτῶν; Ὁχι! Οἷανδὴποτε καὶ ἂν ἐποιήσατο ὁ γέρον ἐκεῖνος χρῆσιν ἢ κατὰχρησιν τῆς περιουσίας ἐκείνης, αὕτη εἶνε περιουσία ἐθνικὴ καὶ ἀνήκει τοῖς φιланθρωπικοῖς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καταστήμασιν. Οὐδεὶς δύναται, ὅστις δὴποτε καὶ ἂν ᾖ, ὅσην δὴποτε ἐπιρροὴν καὶ ἂν ἐξασκῇ, νὰ ἐπιβάλλῃ χεῖρα βέβηλον ἐπὶ ξένης καὶ ἱερᾶς περιουσίας.

Τοῦτο καταγγέλλοντες εἰς τὴν κοινὴν γνώμην καὶ τὴν ἀρωγὴν ἐπικαλούμενοι τοῦ τε Πατριάρχου καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πνευματικῶν ἡμῶν σωμάτων, ἐλπίζομεν ὅτι θέλομεν ἔχει τὴν συνδρομὴν αὐτῶν ὡς καὶ παντὸς ὁμογενοῦς μὴ πάρορωντος ἐν ξέναις

χερσὶ νὰ καταστρέφονται ἱεραὶ καὶ ὑψηλαὶ προθέσεις εἰς τὴν ἐξεύρεσιν καὶ διάσωσιν τῆς ἐν λόγῳ περιουσίας· καθόσον ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι οὔτε αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἡμῶν ἀρχαὶ, οὔτε τὸ ἔθνος θὰ ἐξακολουθῶσι νὰ κωφεύωσι καὶ νὰ κλείωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸ πράξεως ἱεροσύλου. Ἐν τούτοις ὑπάρχουσιν οἱ λέγοντες ἡμῖν ὅτι ἄλλο τι τεκταίνεται ἐν τῇ νεκρικῇ ταύτῃ σιγῇ· ὅτι ἡ ὑπαρξὶς τῆς ἐν λόγῳ περιουσίας ἐγένετο μὲν γνωστὴ τοῖς ἐν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' ὅτι καταβάλλονται προσπάθειαι ὅπως καταλογισθῇ αὕτη, καίπερ δωρεὰ ἀποκλειστικὴ τῶν ἐθνικῶν νοσοκομείων, εἰς ἄλλας ἄλλων καὶ ἐπ' ὀνόματι ἐαυτῶν γενομένης χορηγίας· ὅπερ ἔσται σκάνδαλον μεγαλείτερον. Ἀλλὰ τί λέγω; Εἶνε ποτὲ δυνατὸν νὰ παραδεχθῇ τοιοῦτόν τι τὸ Πατριαρχεῖον, ἀφοῦ οὐδέποτε οὐδαμοῦ ἐφάνη ὅτι ἐδόθη ἔστω καὶ ὁ ἐλάχιστος ὀβολὸς εἰς ἐθνικὸν κατ' ἄστημα ἐν ὀνόματι τοῦ ἀοιδίμου ἐκείνου φιλογενοῦς καὶ φιλαγάθου ἀνδρὸς Ἰσουφάκη Ἐκζερδζῆ; Οὐδὲ καὶ νὰ τὸ φαντασθῇ τις εἶνε ἀνεκτόν. Τὸ Πατριαρχεῖον οὐδὲν ἕτερον καθῆκον ἔχει νὰ πράξῃ ἢ νὰ ζητήσῃ τὰ χρήματα παρὰ τοῦ εἰσπράξαντος ταῦτα σὺν τοῖς τόκοις ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν τὰ ἔλαβε μέχρι τῆς ἡμέρας, ἐν ἣ θὰ ἀποτίσῃ αὐτὰ, καὶ καταθέσῃ ὡς κεφάλαιον ἀναφαίρετον, ἐκ τῶν ἐτησίων τόκων τοῦ ὁποίου θέλουσι διατηρεῖσθαι, ὡς δεῖ, τὰ ἐθνικὰ ἡμῶν νοσοκομεῖα. Ἡ εὐθύνη πάσης παρὰμελήσεως ἢ μεταλλαγῆς τοῦ ἀρχικοῦ προορισμοῦ τῆς περιουσίας ταύτης πεσεῖται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πάντων τῶν πρὸς τοῦτο συντελούντων. Ἀλλὰ καὶ ὁ λαὸς

τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ᾧ ἀνήκει ἰδιαιτέρως ἡ τιμὴ τοῦ ἐκ τοῦ μέσου αὐτοῦ ἀναφανέντος μεγάλου εὐεργέτου τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων Ἰσουφάκη Ἐκζερδζή, δὲν πιστεύομεν ὅτι θὰ ἐπιτρέψῃ ν' ἀπολεσθῇ ἀδίκως καὶ κακοβούλως τὸ ὄνομα τοῦ συμπολίτου αὐτῶν.

Τοιαύτη ἐστὶν ἡ φωνή, ἣν ἀπευθύνομεν πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς καὶ τὸ ἐλληνικὸν δημόσιον· ἂν δὲ αἱ ἐνέργειαι αὗται δὲν φέρωσι τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα, ἐξακολουθῇ δὲ παρατεινομένη ἡ κατακράτησις τῆς μεγάλης τοῦ Ἰσουφάκη περιουσίας καὶ τηρῇται ἡ αὐτὴ σιωπὴ καὶ ἐν τῷ ἐφημεριδογραφικῷ κόσμῳ, θέλομεν ἀναγκασθῇ ν' ἀποκαλύψωμεν πολλὰ πράγματα, ἅπερ θ' ἀμαυρώσωσι τὴν ὑπόληψιν τοῦ ἀνδρός, ὃν ἀπὸ πολλοῦ ἡ κοινὴ γνώμη εἴθισται νὰ τιμᾷ καὶ σέβηται.

Εἰς τὴν ἐγκύκλιον ἡμῶν ταύτην ἡ “Κωνσταντινουπόλις” τῆς 17/29 Αὐγούστου 1885 ὑπ' ἀριθ. 184 ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς.

“Διὰ τοῦ χθεσινοῦ ταχυδρομείου τῆς Τεργέστης ἐλάβομεν ἐξ Ἀθηνῶν δῆλωσιν τινὰ “Πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς καὶ τὸ ἐλληνικὸν δημόσιον”, ἐκδοθεῖσαν ὑπὸ τινος Κ. Α. Ἀργυριάδου καὶ διανεμηθεῖσαν, ὡς πληροφορούμεθα, πολλοῖς ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐνταῦθα. Διὰ τῆς δηλώσεως ταύτης ὁ κ. Ἀργυριάδης ἐφίστησι τὴν προ-

σοχήν τῶν ὁμογενῶν ἐπὶ μεγάλου καὶ σοβαροῦ ἀδικήματος, διαπραχθέντος ὑπὸ τοῦ αἰοιδίου Γεωργίου Ζαρίφη πρὸς βλάβην τῶν ἐθνικῶν φιланθρωπικῶν καταστημάτων. ”

“ Πρὸ δέκα καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν, λέγει ὁ κ. Ἀργυριάδης, ὁ ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καταγόμενος Ἰσουφάκης Ἐκζερδζῆς, ἀποθνήσκων ἐκληροδότησεν εἰς τὰ καταστήματα ταῦτα ἅπασαν τὴν περιουσίαν τοῦ συμποσούμενῃν εἰς 65,000 τουρκικῶν λιρῶν· ἀλλ’ ἐκ τῆς περιουσίας ταύτης οὐδ’ ὀβολὸς ἐδόθη εἰς τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα, διότι ὠκαιοποιήθη αὐτὴν Γεώργιος ὁ Ζαρίφης, τοῦτο δὲ ὡμολόγησε δῆθεν καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς τοῦ κ. Λεωνίδας Ζαρίφης, διακηρύξας πολλοῖς τῶν φίλων τοῦ ὅτι ὁ πατήρ του ἐκληρονόμησε τὸν Ἰσουφάκην Ἐκζερδζῆν. ”

“ Φοβούμενοι μὴ εὐρεθῇ τις ἀρκούντως εὐπιστος καὶ ἀφελὴς ὥστε νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν δήλωσιν ταύτην τοῦ κ. Ἀργυριάδου ἢ θεωρήσῃ ἔστω καὶ κατὰ 5 ο)ρ ἀληθῆ τὰ ἐν αὐτῇ λεγόμενα, σπεύδομεν νὰ ἐξηγήσωμεν πῶς ἔχουσι τὸ πράγματα, θεωροῦμεν δὲ τοῦτο καθῆκον ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἡμῶν καὶ ὑπὸ τοῦ σεβασμοῦ ἡμῶν πρὸς τὴν μνήμην ἀνδρός, οὗ τὴν στέρησιν συναισθάνεται σύμπαν τὸ ἔθνος καὶ οὗ τὸ ὄνομα εὐλογοῦσι χιλιάδες στομάτων, θεωροῦμεν τοῦτο καθῆκον καὶ πρὸς τὸ σεβαστὸν ὄνομα τῆς οἰκογενείας Ζαρίφη καὶ πρὸς τὸν ἀξιότιμον κ. Λεωνίδαν Ζαρίφην, τὸν πρόεδρον τῆς ἐφορίας τῶν Φιλανθρωπικῶν καταστημάτων. ”

“ Ἀληθῶς Ἰσουφάκης ὁ Ἐκζερδζής ἀϊδίου μνήμης ἀνὴρ, θνήσκων ἐκληροδότησεν ἅπασαν τὴν περιουσίαν του εἰς τὰ Φιλανθρωπικὰ καταστήματα εἰς τὰ ὅποια ἀμέσως ἐκοινοποίησε τὴν προσφορὰν ὁ ἀοίδιμος Γεώργ. Ζαρίφης· ἀλλ’ ἡ περιουσία αὕτη δὲν ἦτο πραγματική, ἦτοι λίραι χρυσαῖ, ὡς διατείνεται ὁ κ. Ἀργυριάδης. Ὁ Ἰσουφάκης ἦτο τροφοδότης τοῦ αὐτοκρ. στρατοῦ ἂν δὲν ἀπατώμεθα, εἶχε δὲ νὰ λαμβάνη παρὰ τῆς αὐτοκρ. κυβερνήσεως 65,000 λιρ. ἐκτὸς αὐτῶν οὐδὲν χρηματικὸν ποσὸν κατέλιπεν· ἡ κτηματική του περιουσία ἀποτελεῖτο ἐκ μιᾶς οἰκίας, κειμένης ἐν Κοντοσκαλίῳ, καὶ ἐνὸς ἐργαστηρίου, ἅπερ ἐπίσης διέθεσεν ὁ μακαρίτης ὑπὲρ τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, τὰ ὅποια τὴν οἰκίαν ἐχορήγησαν τῇ ἐνορίᾳ ταύτῃ, ἔνθα ἐπὶ μακρὰ ἔτη κατῴκησεν ὁ ἀνὴρ ὅπως χρησιμεύῃ ὡς σχολεῖον τῆς ἐνορίας Κοντοσκαλίου. ”

“ Ἡ ἐφορία τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων καὶ τὸ ἐν τοῖς πατριαρχείοις Ε. Μ. Συμβούλιον ἐργάζονται ἔκτοτε πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης. Ἡ αὐτοκράτορική κυβέρνησις ἀρνεῖται νὰ πληρώσῃ τὰς 65,000 λιρῶν ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἔχει λ)σμὸν μετὰ τοῦ συντρόφου του Ἰσουφάκη, Ἀρμενίου, οὗ ἀγνοοῦμεν τὸ ὄνομα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰσουφάκης ὑπῆρξεν ὑπήκοος ρῶσος, ἡ ἐφορία τῶν νοσοκομείων διώρισεν ἐπίτροπον αὐτῆς ἐν τῇ διεκδικήσει τῶν δικαίων της τὸν ρῶσσον ὑπήκοον κ. Ἐπαμεινώνδαν Ζαχάρωφ. Ἐσχάτως μάλιστα ἡ Ἐφορία τῶν νοσοκομείων προέτεινε τῇ αὐτ. κυβερνήσει συμβιβασμὸν καθ’ ὃν νὰ πληρώσῃ

μόνον τὸ ἥμισυ τοῦ ποσοῦ, ὅπερ ὀφείλει τῷ Ἰσουφάκη, νῦν δὲ τοῖς ἐθνικοῖς καταστήμασι, καὶ νὰ ἐξοφλήσῃ οὕτω τὸν λ)σμόν. Ἄλλ' ἡ κυβέρνησις καὶ τοῦτον τὸν συμβιβασμόν ἀπέρριψε. ”

“ Τοιαύτη ἡ ὑπόθεσις τῶν 65 χιλιάδων λιρῶν ἐν ἡ κακῶς ἀνεμίχθη ὑπὸ τοῦ διατριβογράφου τὸ ὄνομα τοῦ αἰοδίου Γεωργίου Ζαρίφη, καὶ οὐχὶ ὅπως παρίστησιν αὐτὴν ὁ κ. Ἀργυριάδης. Ἐν πολλοῖς ζητήμασι θα ἦτο προτιμότερον, χρησιμότερον ἐθνικῶς καὶ ἀξιοπρεπέστερον ἀνθρωπίνως, ἐὰν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἐσκεπτόμεθα μικρὸν πρὶν ἢ γράψωμεν ἢ εἴπωμεν τι. Τὸ ἀδίκως καὶ ἐπιπολαίως κατηγορεῖν εἶναι κατηγορία ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ κατηγοροῦ. ”

Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐφημερίδος “ ἡ Κωνσταντινούπολις ” ἀπηντήσαμεν ὡς ἑξῆς.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 27 Αὐγούστου 1885.

Ἀξιότιμε κύριε διευθυντά,

Εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἦθελήσατε ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 184 φύλλῳ τῆς ἐφημερίδος σας τῆς 17 Αὐγούστου νὰ κάμῃτε μνείαν τῆς πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς καὶ τὸ ἐλληνικὸν δημόσιον ἐγκυκλίου μου περὶ τῆς εἰς τὰ ἐθνικὰ νοσοκομεῖα ἀφιερωθείσης

βόντα τὴν διακανόνισιν τῆς περιουσίας τοῦ ἀειμνήστου ἐκείνου ἀνδρός, καὶ παρεισάγετε ἕτερον. Ἡ ἀξιώσις σας αὕτη ἀπέχει παρασάγγας ὅλας τῆς ἀληθείας· προκαλοῦμεν τοὺς ζῶντας συνεπιτρόπους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης νὰ μᾶς διαψεύσωσιν, εἰ τυχὸν σφαλλώμεθα. Ἀπὸ εἰκοσαετίας ἔμελλε νὰ κανονισθῇ τὸ κληροδότημα τοῦτο· ὁ μετὰ τοσαύτης εὐχαριστήσεως καὶ προθυμίας ἀναλαβὼν τὴν διακανόνισιν καὶ ἐν τῷ μεταξὺ εἰς πολλὰς μετὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν συμφηφίσεις ἔλθων ὥς ἐκ τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἐπιρροῆς καὶ τῶν χρηματιστικῶν ἐργασιῶν οὐδὲν οὐδαμῶς τῇ ἐφορίᾳ τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων ἀνέφερε περὶ τῆς τύχης τοῦ κληροδοτήματος τούτου· εἰ δ' εἶχεν εἰς τοῦτο ἀπελπισθῇ καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ εἰσπράξῃ τὰ χρήματα, διατί βλέπων τὰς μονομερεῖς αὐτοῦ ἐνεργείας ἀποτυγχανούσας δὲν ἀνήγγειλε τῇ ἐφορίᾳ καὶ τῷ ἐθνικῷ μικτῷ Συμβουλίῳ καὶ δὲν παρέδωκε τὴν διαθήκην καὶ τὰ σχετικὰ ἔγγραφα ἐγκαίρως καὶ ὅπου δεῖ; ἀλλ' οὔτε καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Λ. Ζαρίφης μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἀνήγγειλέ τι. Ἰδοὺ, κύριε διευθυντὰ, ζητήματα σκοτεινὰ καὶ ἀσαφῆ, ἅπερ εὐκόλως παρεξηγοῦνται. Καὶ ὅμως μετὰ τινος ἐντάσεως λέγεται καὶ διαδίδεται ὅτι ὁ οἶκος Ζαρίφης συνεψήφισε ταῦτα. Εἶνε τοῦτο ἀληθές; δυνάμεθα νὰ δώσωμεν πίστιν εἰς τὰ διαδιδόμενα; Ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν τὸ πιστεύω· τοῦτο διεκήρυττον ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ μου καὶ πρὸς τὴν ἐξακρίβωσιν τούτου ἐζήτησαν τὴν συναρωγὴν τῆς ἐλληνικῆς δημοσιογραφίας. Ὑμεῖς

ἔρχεσθε τώρα, κύριε διευθυντὰ, ὑποστηρίζοντες ὅτι ἡ ἐκκαθάρισις τοῦ λ)σμοῦ τούτου δὲν ἐγένετο καὶ ὅτι ἡ Αὐτοκρατορικὴ Ὁθωμ. Κυβέρνησις δὲν ἐκανόνισεν ἔτι τὸν λ)σμόν τοῦτον. Ἐρωτῶ ὑμᾶς ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ γράφετε τοῦτο καὶ ἐν καλῇ τῇ πίστει, ἢ τοιαύτας ἐδοσαν ὑμῖν πληροφορίας οἱ ἐνδιαφερόμενοι; Ἀλλ' ἔστω· ποῦ εἶνε λοιπὸν ἡ διαθήκη τοῦ ἀοιδίου ἐκείνου ἀνδρὸς καὶ τὰ σχετικὰ ἔγγραφα τοῦ παρὰ τῇ Αὐτοκρατορικῇ Ὁθωμ. Κυβερνήσει λ)σμοῦ τούτου; Κεῖνται ταῦτα ἐν τοῖς ἀρχείοις τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων; ἔχει τούτων ἀντίγραφον καὶ τὸ Πατριαρχεῖον, καὶ τὸ ἐθνικὸν μικτὸν Συμβούλιον; Ἄς τὸ διακηρύξωσι σαφῶς καὶ εὐκρινῶς, ἵνα φωτισθῇ ἡ κοινὴ γνώμη, καὶ ἀναπαυθῇ ἡ κοινὴ συνείδησις. Λέγετε ἐν τῇ ἀπαντήσεϊ σας ὅτι ἡ ἐφορία τῶν ἐθνικῶν νοσοκομείων μεριμνῶσα περὶ τῆς κανονίσεως τοῦ λ)σμοῦ τούτου προέτεινε τῇ Αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει συμβιβασμόν, καθ' ὃν ἀντὶ τοῦ ἡμίσεος νὰ ἐξοφληθῇ οὗτος· ἀλλὰ πότε τοῦτο ἐγένετο καὶ περὶ τίνος ἐφορίας ὁμιλεῖτε, ἐν ἣ πρόεδρος μὲν εἶνε ὁ κ. Α. Ζαρίφης, μέλη δὲ οἱ αὐτῷ συμφρονοῦντες θεράποντες καὶ ὁμιληταί; Πῶς δὲ συμβιβάζονται ταῦτα πρὸς τὰ διαδιδόμενα καὶ πρὸς ὅσα ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ μου ἔλεγον; Δύναται ν' ἀρνηθῇ ὁ κ. Α. Ζαρίφης ὁ καὶ δικηγορικὸν συμβούλιον ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐκτροχιάσεως τῆς περιουσίας τοῦ Ἰσουφάκη Ἐκζερδζή ποιησάμενος, δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι ἐρωτώμενος ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐν τινὶ γεύματι πρῶτον μὲν ἀμφε-

ταλάντεύθη περί τῆς εἰσπράξεως τῶν χρημάτων εἰπὼν δίστομα καὶ ἀσαφῆ, εἴτ' αὖ δὲ προσέθηκεν ὅτι ὁ πατήρ του δι' ἐπισήμου ἐπιστολῆς ἐκ Παρισίων ἐδήλου ὅτι τὴν τοῦ Ἰσουφάκη περιουσίαν διέθετε κατὰ βούλησιν, δώδεκα μὲν χιλιάδας λίρας ὑπὲρ τῆς μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς δωρησάμενος, χιλίας δὲ ὑπὲρ τῶν ἐν Θεραπείοις σχολείων, ἄλλας δὲ τόσας διὰ τὰ χρέη τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου τοῦ ἐν Πέρχ, 10 τοῖς 0/0 διὰ τὰ ἐθνικὰ νοσοκομεῖα διεφύλαττε καὶ 40 τοῖς 0/0 ἔμελλε νὰ λάβῃ κάποιος Ζαχάρωφ, ὅστις ὡς Ῥώσος ὑπήκοος εἶχεν ὑποσχεθῆ τὴν σύμπραξιν του· εἰς δὲ τῶν ὁμογενῶν ἐκεῖ παρὼν ἀκούσας ταῦτα ἐθώπευσεν αὐτὸν εἰπὼν ἐν ὅλῃ τῇ χαρακτηρισζούσῃ τὴν ψυχὴν του ἀγαθότητι· “ Παῦσον, παιδί μου, λέγων τοιαῦτα, ἅπερ ἀμαυροῦσι τὴν ὑπόληψιν τοῦ πατρός σου· ὁ πατήρ σου δὲν ἐδικαίουτο νὰ διαθέσῃ τὴν περιουσίαν τοῦ Ἐκζερχζῆ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ· τὴν ὑπόθεσιν γινώσκω καλῶς καὶ οὐ μόνον ἐγὼ ἀλλὰ καὶ οἱ τότε συνεφορεύοντες τῷ πατρὶ ἐκ τῶν καλλιτέρων ὁμογενῶν· οὗτοι κατέστησαν ἐπίτροπον ἐκ μέρους τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων τὸν πατέρα σου ἵνα εἰσπράξῃ τὰ καθυστερούμενα διὰ λ)σμὸν τῶν νοσοκομείων καὶ οὐδὲν πλέον, καὶ ὅτι ἂν ὁ πατήρ σου εἰσέπραξε τὰ χρήματα ἢ συνεψήφισεν αὐτὰ μετὰ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, καθῆκον καὶ χρέος σου εἶνε νὰ πληρώσητε τοῖς νοσοκομείοις τὰ χρήματα· ἐὰν ὁμως δὲν ἐγένετο τοῦτο καὶ ὁ λ)σμὸς μένη ἐκκρεμῆς, δότε τότε τὴν διαθήκην καὶ τὰ σχετικὰ ἔγγραφα τῷ Πα-

τριάρχῃ καὶ τῷ ἐθνικῷ μικτῷ Συμβουλίῳ, ὅπως γένηται ἡ δέουσα πρὸς εἰσπραξίν φροντίς." Ὁ κ. Λ. Ζαρίφης δύναται ν' ἀρνηθῇ ταῦτα;

Ἄφετε λοιπὸν, κύριε διευθυντὰ, τὰς ὑπεκφυγὰς καὶ τὰς δικαιολογήσεις. Τὸ ζήτημα εἶνε ἐθνικὸν, ἐθνικώτατον· ἡ περιουσία τοῦ Ἰσουφάκη Ἐκζερδζῆ εἶνε ἱερὰ καὶ ὡς τοιαύτη ἀπαράβιάστος, εἶνε διατεθειμένη ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τῶν ἡμετέρων ἐθνικῶν φιλελευθροπικῶν καταστημάτων. Ὑψώσατε τὴν φωνήν σας ὑπὲρ αὐτῶν ὡς ἄξιος τῆς ἀποστολῆς τῆς δημοσιογραφίας ἐργάτης· θὰ προσενέγκητε τῷ ἔθνει μεγάλην ὑπηρεσίαν, θ' ἀπαλλάττειτε δὲ καὶ τὴν μνήμην τοῦ Γ. Ζαρίφη ἀπὸ τῆς κηλίδος, ἣν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀρνούμενος καὶ δυστροπῶν πειρᾶται νὰ καταστήσῃ ἀνέκπλυτον. Ἡ ἐλληνικὴ δημοσιογραφία ἀναλαμβάνουσα ἐν χερσὶ τὴν περιφύλαξιν καὶ διάσωσιν τῆς περιουσίας τοῦ Ἰσουφάκη Ἐκζερδζῆ καὶ εἰλικρινῶς τὴν κοινὴν γνώμην διαφωτίζουσα ἀπαλλάττει καὶ ἐμὲ τοῦ κόπου τοῦ ἐπανελθεῖν ἐπὶ τὸ ζήτημα τοῦτο.

II

Τὴν πρώτην ἀπάντησιν τῆς ἐφημερίδος “ ἡ Κωνσταντινούπολις ” παρηκολούθησε μετ’ ὀλίγον νέαι ὁμόφωνος Κοινοποιήσεις “ Νεολόγου ” καὶ “ Κωνσταντινουπόλεως ” τὴν 19/31 Αὐγούστου, τὸ πρῶτον ἤδη ὁμοφρονουσῶν καὶ ἀμιλλωμένων τίς νὰ ἐπιδαψιλεύσῃ θυριάματα εὐπροσδεκτότερα. Καὶ ἡ μὲν “ Κωνσταντινούπολις ” ἀναιροῦσα ἐν πολλοῖς τὸ ἐαυτῆς φύλλον τῆς προτεραίας ἐκφράζεται ὡς ἐξῆς ἐξ αὐθεντικῆς πηγῆς ἀρυομένη πλέον τὰς εἰδήσεις της.

“ Κωνσταντινούπολις ” 19/31 Αὐγούστου 1885.
Ἀριθ. 185.

“ Ἐπανορθοῦμεν ἐξ αὐθεντικῆς πληροφορηθέντες πηγῆς διὰ τῶν ἐπομένων τὰ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ἰουσουφάκη Ἐκζερδζή, περὶ ἧς ἐγράψαμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ. ”

“ Ὁ Ἰουσουφάκης, ῥωσσος ὑπῆκοος, ἀπέθανε τῷ 1865 καταλιπὼν διαθήκην καὶ κωδίκελλον ἐγγράφοντα ἀμφότερα ἐν τῷ ἐνταῦθα ῥωσρικῷ προξενείῳ, ἐνθα δύναται πᾶς ὁ βουλόμενος νὰ ἴδῃ αὐτά. Τὴν εἰς

μετρητὰ περιουσίαν του, ἥτις ἐκκαθαρισθεῖσα ἀνῆλθεν εἰς ἑξακισχιλίας λίρας διέθετε πολλοῖς καὶ διαφόροις, οἷον συγγενέσι, φίλοις, ἐκκλησίαις κλπ. Ὁ ἐκτελεστής τῆς διαθήκης του, ὁ ἀείμνηστος Γεώργιος Ζαρίφης, ἠναγκάσθη ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου του ταμείου νὰ συμπληρώσῃ τὸ πρὸς πληρωμὴν πάντων τούτων ἀπαιτούμενον ποσόν, διότι αἱ ἀξιώσεις αὐτῶν ὑπερέβαλλον τὴν εἰς μετρητὰ περιουσίαν τοῦ ἀποθανόντος. ”

“ Ἐκτὸς τοῦ ποσοῦ τούτου ὁ Ἰουσούφκης κατέλιπεν ἀπαίτησιν παρὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως 2,500,000 γροσίων. Ὁ κ. Ζαρίφης ἤρξατο ἀμέσως διὰ τῆς ῥωσικῆς πρεσβείας καὶ τῇ συμπράξει τοῦ κ. Ἐπαμεινώνδα Ζαχάρωφ ἐνεργῶν παρὰ τῇ αὐτοκρατορικῇ κυβερνήσει πρὸς εἰσπραξίν τοῦ ποσοῦ τούτου. Δυστυχῶς μέχρι τῆς σήμερον οὐδ’ ὀβολὸς εἰσεπράχθη ἐξ αὐτοῦ, οὐδ’ ὀβολὸς συνέψηφίσθη πρὸς ἄλλους λογαριασμούς. Ταῦτα πάντα γινώσκουσι κάλλιστα ἢ τε ῥωσικὴ πρεσβεΐα καὶ τὸ οἰκουμενικὸν πατριαρχεῖον. ”

“ Οὕτως ἔχει ἡ ὑπόθεσις αὕτη καὶ οὐχὶ ὅπως ἀφηγεῖται αὐτὴν ὁ κ. Ἀργυριάδης ἐν τῇ παραδόξῳ αὐτοῦ πρὸς τὸ πανελλήνιον δηλώσει του. Οἱ τὰ κατὰ τὸ κληροδότημα Ἰουσούφκη ἀγνοοῦντες καὶ ἀτελεῖς πληροφορίας περὶ αὐτοῦ λαβόντες καὶ ἄλλ’ ἀντ’ ἄλλων ὑπὸ τῆς κακοβουλίας διαδιδόμενα ἀκούσαντες πεισθίσονται νῦν ὅτι ἡμάρτησαν ἔστω καὶ κατὰ διάνοιαν ἐνοχοποιήσαντες τὸν σεβαστὸν οἶκον τοῦ Ζαρίφη, ἔστω καὶ ὑπόνοιαν ἀπλὴν συλλαβόντες ὅτι ἦτο δυνατόν ὁ μέγας εὐεργέτης τοῦ ἔθνους ὁ αἰίδιμος ἐκεῖνος ἀνὴρ νὰ ἐπιτρέ-

ψη τὴν εἰς τὸ ταμεῖόν του εἴσοδον καὶ ἐνὸς ὀβολοῦ ἐκ χρημάτων ἀνηκόντων ἄλλοις, καὶ δὴ τοῖς φιланθρωπικοῖς καταστήμασιν. Αὐτὸς ὁ τοσοῦτον μοχθήσας ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν νοσοκομείων, ὁ καὶ ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς καθ' ὅλον του τὸν βίον ἐργασθεὶς ὑπὲρ αὐτῶν καὶ πολλὰ κατορθώσας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ὁ τὸ βαλάντιόν του κενώσας χάριν τῶν ἐθνικῶν ἔργων, θὰ κατεχρᾶτο τὰ χρήματα τοῦ φιλανθρώπου Ἰουσουφάκη! Ἄλλ' εὐρίσκονται ἄνθρωποι, οἷος ὁ συντάκτης τῆς πομπώδους ταύτης καὶ ἀνοήτου δηλώσεως, Ἕλληνες δυστυχῶς, τολμῶντες νὰ διασύρῳσιν ὄνομα σεβαστὸν παντὶ τῷ πανελληνίῳ. Τοῦτο τὸ ἄπορον. Πλὴν ἡ ἀχαριστία εἶναι ἴδιον χαρακτηριστικὸν ἀνθρώπων τινῶν καὶ εἰς τὴν τάξιν αὐτῶν δέον βεβαίως νὰ κατατάξωμεν καὶ τὸν ἐν λόγῳ διατριβογράφον. ”

“ Ἐὰν δὲ ὁ Ἀργυριάδης οὗτος εἶναι ἀπλῶς un homme de bois ἢ μᾶλλον ἄϋλόν τι καὶ ἀνύπαρκτον πρᾶγμα καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ ὑποκινήσαντες τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὑπὸ μαύρου φθόνου ἀγόμενοι ὅτι τὸ ὄνομα Ζαρίφη τηλικαύτης ἀπολαύει τιμῆς καὶ ὑπολήψεως παρ' ὁμογενέσι καὶ ξένοις, τότε οἰκτείρομεν αὐτοὺς τῇ ἀληθείᾳ, ὅτι τὴν κακὴν ἐξελέξαντο ὁδὸν ὅπως πλήξωσιν οἶκον ἄτρωτον, ὄνομα ἀγαπητὸν, περιβαλλόμενον ὑπὸ ἀφθίτου αἰγλης, ἥτοι τῆς ἀγάπης πάντων. ”

‘Ο δὲ “Νεολόγος” ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν τῆς 19/31 Αὐγούστου 1885 καὶ ὑπ’ Ἀριθ. 4881 ὡς ἐξῆς.

“Μακρὰ ἀπεστάλη ἡμῖν τε καὶ πολλοῖς ἐνταῦθα ἔντυπος διατριβὴ διὰ τοῦ τεργεσταίου ἐξ Ἀθηνῶν, φέρουσα τὴν ὑπογραφὴν Κ. Α. Ἀργυριάδης. Ἐν τῇ διατριβῇ ταύτῃ ὁ γράφων ὑπὸ τὸ πρόσχημα μερίμνης ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων φιланθρωπικῶν καταστημάτων ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ μακαρίτης Ἰωσηφάκης Ἐνξερτζῆς ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας διέθηκε πρὸ δέκα καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, εἰς 65,000 περίπου τουρκικᾶς λίρας συμποσούμενην, εἰς τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα· ὅτι τοῦ ἀοιδίου ἐκείνου εὐεργέτου ἡ μνήμη ὅλως σεσιώπῃται· ὅτι ἡ περιουσία αὕτη, οἷονεὶ διασυληθεῖσα, εὐρίσκεται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἀοιδίου Γεωργίου Ζαρίφη· ὅτι, τέλος, ὁ υἱὸς αὐτοῦ κ. Λεωνίδας Ζαρίφης ἐκήρυξε πολλοῖς τῶν φίλων του ὅτι ὁ πατήρ του ἐγένετο ὁ κύριος καὶ κληρονόμος τῆς περιουσίας ταύτης. Καὶ ἐπὶ ταῖς ἀποκαλύψεσι ταύταις ὁ γράφων ψέγει τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Ἀθήναις ἐλληνικὸν τύπον ὡς σιωπῶντα, καὶ ἄκων οἷονεὶ ἀναμιμνήσκεται τοῦ παλαιφάτου ἐκείνου “Βοῦς ἐπὶ γλώσση βέβηκε”.

“Δεινόταται ἀληθῶς αἱ ἀποκαλύψεις καὶ αἱ μομφαὶ αὗται κατὰ τεθνεῶτος ἀνδρὲς, οὗ τὸν τάφον ἔρρανε μετὰ δακρύων εὐγνωμοσύνης ἅπαν τὸ ἐλληνικόν, παρι-

σταμένου νυν ὡς τοῦ ἐσχάτου τῶν καταχρηστῶν καὶ ἄρπαγος ἐθνικῆς περιουσίας. Ἀλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ μέγεθος τῆς κατηγορίας ὁ γράφων ὤφειλε νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ πεισθῇ περὶ τοῦ ἀληθοῦς αὐτῆς πρὶν ἢ ἐπιρρίψῃ τηλικαύτην κηλίδα ἐπὶ σεβαστοῦ ὀνόματος καὶ προσάψῃ τοιοῦτον μῶμον εἰς τὸν ἐλληνικὸν τύπον. ”

“ Καὶ πρῶτον ἡ ἀποκάλυψις περὶ τῆς περιουσίας καὶ τῆς διαθήκης τοῦ μακαρίτου Ἰωσηφάκη Ἐνξερτζῆ οὐδεμίᾳ τυγχάνει οὔσα ἀποκάλυψις τὴν διαθήκην ἐκείνην συνυπέγραψαν ὡς μάρτυρες γεραροὶ ἄνδρες, ἐπιζῶντες ἔτι, τὸ δὲ περιεχόμενον αὐτῆς οὐδενὶ τῶν ὑπαρξάντων μελῶν τῶν διαφόρων ἐφοριῶν τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων ὑπάρχει ἄγνωστον, ὡς οὐδὲ ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἡμῶν ἀρχαῖς. Αἱ περὶ τὴν διεξαγωγὴν ἐκκρεμοῦς μετὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως ὑποθέσεως, ἐξ ἧς ἐξήρτηται ἡ πραγματοποιήσις τοῦ γενναίου κληροδοτήματος τοῦ ἀσιδίου Ἰωσηφάκη, ἀναφθεῖσαι δυσχέρειαι, πρὸς ἐξομάλινσιν τῶν ὁποίων τὰ μάλιστα ἐμόχθησεν ὁ αἰμνιστὸς Γ. Ζαρίφης, μήπω ἀρθεῖσαι ὀριστικῶς, ἔδωκαν ἐπ' ἐσχάτων ἀφορμὴν εἰς τινὰς διαδόσεις, ἃς ὁμῶς δὲν ἔπρεπε ν' ἀναγράψῃ ἀβασανίστως ὁ κ. Κ. Α. Ἀργυριάδης, ἀπομιμούμενος τὸν ἐλληνικὸν τύπον, ὅστις οὐχὶ ἐν ἀγνοίᾳ διατελῶν τῶν διαδόσεων τούτων ἐνόμισεν ὅτι πρὶν ἢ ἀγαστὴν κηλιδώσῃ μνήμην ὤφειλε νὰ λάβῃ αὐθεντικὰς πληροφορίας. ”

“ Ἴδου δὲ κατὰ ταύτας τὸ ἱστορικὸν τῆς ὑποθέσεως καὶ τὸ σημεῖον ἐν ᾧ σήμερον εὐρίσκεται. ”

“ Τῷ 1865 ὁ ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας καταγόμενος, ἐν Κοντοσκαλίῳ δὲ κατοικῶν, Ἰωσηφάκης Ἐνξερτζῆς, ἀνὴρ φιλελεήμων, συνέταττε διαθήκην μετὰ κωδικέλ-
λου, ἀναγραφεῖσαν ἐν τῷ ρωσικῷ προξενείῳ, καθὸ τοῦ διαθέτου ρώσσου ὑπηκόου τυγχάνοντος. Ἐκ τῆς διαθήκης ταύτης, ἣν ἰδίῳις εἶδομεν ὄμμασιν, ἐξάγεται ὅτι ἡ περιουσία τοῦ αἰοιδίου ἐκείνου συνέκειτο ἐκ μετρητῶν ἐξακισχιλίων περίπου λιρῶν, ὡς ἐξεκαθα-
ρίσθησαν, καὶ ἐκ μιᾶς ἀπαιτήσεως αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως, ἀπαιτήσεως ἣτις συνεποσοῦτο εἰς 2 ἑκατομμύρια 500 χιλ. γροσίων περίπου. Ὁ Ἰωσηφάκης διετίθη ὑπὲρ πολλῶν καὶ διαφόρων ποσᾶ, ὧν τὸ σύνολον ὑπερέβαινε τὸ κεφάλαιον τῶν μετρητῶν, τὰ δ' ὑπολειπόμενα ἐκληροδότει πάντα ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν φιλανθρωπικῶν κατὰστημάτων, ὡς ἤθελε φωτίσει ὁ ἅγιος Θεὸς τὸν κ. Γεώργιον Ζαρίφην, ὃν ὠνόμαζεν ἐκτελεστὴν τῆς διαθήκης. Τοῦ διαθέτου ἀποθανόντος, ὁ αἰοιδίμος Γεώργιος Ζαρίφης ἐκτελῶν κατὰ γράμμα τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης, ἔδωκεν ὅπου δεῖ τὰ διαταχθέντα ποσᾶ, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὁποίων, μὴ ἐπαρκούντων τῶν μετρητῶν, ἱκανὰ ἐκ τῶν ἰδίων κατέβαλεν· ἔπειτα ἐπεδίωξε τὴν διεκπεραίωσιν τῆς ἐπὶ τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως ἀπαιτήσεως τοῦ μακαρίτου Ἰωσηφάκη διὰ τῆς ρωσικῆς πρεσβείας, συμπράττοντος αὐτῷ τοῦ κυρίου Ἐπαμινώνδα Ζαχάρωφ. Ἡ διεκπεραίωσις τῆς ὑποθέσεως, μεθ' ὅλας τὰς δραστηρίους ἐνεργείας καὶ προσπαθείας τῆς ἐνταῦθα ρωσικῆς πρεσβείας, δὲν ἐπετεύχθη μέχρι τοῦδε, καὶ, καθὰ γινώ-

σκόνουσιν ἢ τε ῥωσικὴ πρεσβεία καὶ ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, διαβεβαιούμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς, οὐδ' ὀβολὸς εἰσέτι εἰσεπράχθη ἐκ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπαιτήσεως. Ἐν τούτοις στερραὶ ὑπάρχουσιν ἐλπίδες ὅτι ταχέως ἡ ὑπόθεσις, εὐρισκομένη νῦν εἰς καλὴν ὁδὸν, διεκπεραιουῖται, πεπείσμεθα δὲ ὅτι ἅπαν τὸ εἰσπραχθησόμενον ποσὸν διατεθήσεται συνωδὰ τῇ θελήσει τοῦ ἀοιδίου διαθέτου Ἰωσηφάκη τοῦ Ἐνξερτζῆ. ”

“ Καὶ ἤδη μετὰ τὸ ἱστορικὸν τοῦτο θεωροῦμεν περιττὸν ν' ἀξιῶσωμεν μείζονος προσοχῆς τὴν διατριβὴν τοῦ κ. Κ. Α. Ἀργυριάδου, διαβεβαιοῦντες μόνον αὐτὸν ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἄνθρωποι μὴ ἐπιτρέποντες τὴν διασύλησιν ἐθνικῆς περιουσίας ἀλλὰ καὶ μὴ κηλιδοῦντες μεγάλως ὑπολήψεις πρὶν ἢ πεισθῶσιν ὅτι ὑπάρχει πράγματι τοιαύτη διασύλησις καὶ ὅτι τὸ κληροδότημα Ἰωσηφάκη τοῦ Ἐνξερτζῆ, πραγματοποιούμενον, διατεθήσεται συνωδὰ τῇ θελήσει τοῦ ἀοιδίου διαθέτου ἄνευ οὐδεμιᾶς παραχρήσεως καὶ ἐκτροχιάσεως. ”

Τὰς κοινοποιήσεις ταύτας παρακολουθεῖ μετ' ὀλίγον ὁ Phare du Bosphore, τῆς 1er septembre 1885, n° 198.

UNE ACCUSATION GRATUITE

Un libelle sans queue ni tête a paru ces jours-ci, à Athènes; signé C. A. Argyriadès et dirigé

contre une famille de notre ville, respectable à tous égards, la famille Zarifi. L'auteur prétend que feu Youssoufaki Exerdji, Grec, sujet russe, originaire de l'Asie Mineure, avait légué sa fortune, se montant à 65 mille livres environ, aux établissements philanthropiques grecs de Constantinople et nommé feu Georges Zarifi son exécuteur testamentaire ; que, depuis longtemps, la famille Zarifi détient cette fortune au préjudice de la nation grecque. L'auteur conclut que, si cet appel qu'il adresse à ses nationaux en général et à la presse grecque en particulier ne réussit pas à faire entendre raison à la famille Zarifi, il se réserve de revenir sur cette question et de faire des révélations édifiantes.

Pour dire toute la vérité, la lecture de ce factum a laissé tout le monde froid. Nul n'a cru un seul instant que la famille Zarifi, dont les bienfaits en faveur de la nation grecque et de l'Eglise ne se comptent plus, fût capable de détourner de sa pieuse destination un legs sacré, qui a pu lui être confié en dépôt, comme l'auteur du libelle le prétend avec emphase.

Le nom du grand philanthrope, chef de cette respectable famille, suffit à réduire à néant l'odieuse accusation dont elle est l'objet, de la part d'un homme qui nous a l'air de

puiser ses renseignements dans les cafés et les brasseries et de fonder sur de simples racontars, dépourvus de caractère sérieux, des considérations offensantes qu'il eût à coup sûr épargnées à ses nationaux, tous admirateurs de la famille Zarifi, s'il avait seulement soumis ses renseignements, ainsi ramassés au hasard, à un examen quelque peu attentif.

Voici maintenant la vérité au sujet de cette fameuse aubaine prétendument en danger.

Youssoufaki n'a laissé qu'une fortune réalisable de 6 mille livres, qui n'a pas suffi à satisfaire les exigences légitimes des établissements d'utilité publique en faveur desquels le généreux défunt avait testé, et il a fallu que feu Georges Zarifi arrondît de sa propre caisse les sommes insuffisantes.

De plus, Youssoufaki légua aux hôpitaux grecs une créance sur le gouvernement de 25 mille livres turques, dont il chargea Georges Zarifi, son exécuteur testamentaire, de poursuivre le recouvrement. Mais, en dépit des efforts de l'ambassade de Russie, dont relevait le testateur, et de feu Georges Zarifi, et malgré les jugements rendus par les commissions mixtes qui furent instituées à différentes époques, la créance en question ne fut

pas recouvrée, et le procès, quoique toujours en très bonne voie, resta pendant.

M. Léonidas Zarifi, à qui échet, après la mort de son père, la tâche de poursuivre l'affaire, désireux de couper court aux commérages de certaines mauvaises langues, dans l'intérêt de la mémoire de son père laquelle est, comme de raison, sacrée à ses yeux, tint, dès le principe, le Patriarcat œcuménique ainsi que le Conseil d'administration des Hôpitaux grecs au courant de ses moindres démarches, et c'est sur les prières de S. S. le Patriarche et de l'Ephorie des Hôpitaux qu'il s'en occupe toujours après avoir pris conseil de trois avocats distingués de notre ville, qui, s'étant réunis à sa demande, ont tracé la voie à suivre.

Après ce qui précède, que reste-t-il du libelle inconvenant de M. Argyriadès? Rien assurément, si ce n'est l'impression pénible que fait toujours sur l'opinion publique une grave accusation formulée à la légère et réduite à néant par le premier souffle de la vérité.

Il faut espérer qu'à l'avenir M. Argyriadès mettra plus de circonspection à la rédaction de ses manifestes patriotiques, s'il tient à ce que le public prenne en considération ses écrits et croie à la pureté de son patriotisme.

Ὡς δὲ ἐπισφράγισμα ἔρχεται ἡ “Τερδζουμάνι Χακηκάτ” κατὰ μετάφρασιν τῆς “Κωνσταντινουπόλεως” τῆς 24/6 Σεπτεμβρίου καὶ ὑπ’ ἀριθμὸν 190.

“Ἡ “Τερδζουμάνι Χακηκάτ” γράφει τὰ ἐπόμενα περὶ τοῦ γνωστοῦ λιβέλλου τοῦ κ. Ἀργυριάδου.

“Ὅταν ἀπαγγέλλῃ τις τὸ ὄνομα Ζαρίφης, προφέρει τὸ ὄνομα ἀνδρὸς, οὐτινος αἱ εὐεργετικαὶ προσπάθειαι δὲν ἀνήκουσι μόνον εἰς τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος ἀλλ’ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τῆς χώρας, διὰ τοῦτο ἡ ὑπεράσπισις τοῦ ὀνόματος τούτου ἔνεκα τῶν εὐεργετημάτων καὶ ἀγαθοεργιῶν αὐτοῦ δὲν ἐπιβάλλεται μόνον εἰς τὰς ἐλληνικὰς ἐφημερίδας. Καὶ ὁ λοιπὸς τύπος καὶ πρὸ πάντων ἡ ἐφημερίς ἡμῶν θεωρεῖ καθῆκον αὐτῆς τὸ συμβαδίζειν τῷ ἐλληνικῷ τύπῳ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ.”

“Αἱ ἐπ’ ὀνόματι τοῦ Ζαρίφη γενόμεναι ἀγαθοεργίαι εἶναι τόσον πολυάριθμοι καὶ τόσον μεγάλοι, ὥστε ὁ ἐγωῖσμοῦ μόνον καὶ ιδιοτελείας ἐμπορούμενος ἄνθρωπος, καὶ ἐὰν ἀκόμῃ γίνῃ κάτοχος δισεκατομμυρίων, οὐδὲ τὸ ἐν δέκατον ἢ τὸ ἐκατοστὸν αὐτῶν δύναται νὰ κατορθώσῃ.”

“Ὁ τοσαύτην κλίσιν ἐπιδειξάμενος εἰς τὸ ἀγαθοεργεῖν καὶ εὐεργετεῖν, ὑπαρχόντων δι’ αὐτὸν τόσων μέσων ἐντίμων διὰ νὰ κερδίσῃ χρήματα, οὐδέποτε καὶ ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει καταδέχεται, οὐδὲ συγκαταβαίνει νὰ ἐπιβάλῃ χεῖρα εἰς διαθήκην ἐνὸς ἀποθανόντος ἀνθρώπου. Οὐδεὶς πιστεύει εἰς τὸν θέλοντα νὰ δισχυρισθῇ τοιοῦτόν τι· ἀπ’ ἐναντίας ἐὰν ὑπάρχῃ τι πιστευτὸν εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ λέγουσιν αἱ ἐλληνικαὶ ἐφημερίδες,

ἦτοι ὅτι ὁ μακαρίτης Ζαρίφης στενπλήρωσεν ἐξ ἰδίων τὸ ὑπὸ τῆς διαθήκης ὀρισθὲν ποσὸν, εἰς ὃ δὲν ἐπῆρκει ἡ εὐρεθεῖσα περιουσία· καὶ τῶντι ὁ μεγαλόδωρος ἐκεῖνος ἀνὴρ τοιοῦτος ἦν καὶ τοιαῦτα συνείθιζε νὰ πράττῃ. ”

“ Ὅσον δ’ ἀφορᾷ τὸν υἱὸν τοῦ μακαρίτου κ. Λεωνίδαν, οὐδὲν ἠκούσαμεν περὶ ἐλαττώσεως ὑπ’ αὐτοῦ τῶν ἀγαθοεργιῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Τινὲς ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἐνόμισαν ὅτι ὁ κ. Λεωνίδας Ζαρίφης ἐσκόπει νὰ παύσῃ τὰς ὑπὲρ τῶν πτωχῶν μαθητῶν ἐπιχορηγήσεις τοῦ μακαρίτου, ἀλλ’ ὡς πιστεύομεν, ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν ἐπηλήθευσεν. Ἀπ’ ἐναντίας ὁ κ. Λεωνίδας, ὡς λίαν εὐχάριστως πληροφορούμεθα, διὰ τῆς ἐπαυξήσεως ἐξ ἰδίων τῶν πατρικῶν αὐτοῦ ἀγαθοεργιῶν ἀπέδειξεν ὅτι εἶναι ὁ ἄξιος τοῦ Γεωγίου Ζαρίφη υἱὸς καὶ κληρονόμος καὶ ἐν τῷ παρόντι ματαίῳ κόσμῳ βαδίζων ἐπὶ τὰ ἔχνη τοῦ πατρὸς προσπαθεῖ καὶ οὗτος νὰ ἐγκαταλίπη ἀγαθὴν μνήμην. ”

“ Οἱ δὲ χαμερπεῖς καὶ πρόστυχοι ἄνθρωποι, οἱ τολμῶντες νὰ συκοφαντῶσι μίαν τοιαύτην οἰκογένειαν, εἶναι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες τὰ πάντα τολμῶσι χάριν πέντε, δέκα γροσίων ὡς πολλάκις συνέβη καὶ ἱκανὰ ὑπάρχουσι παραδείγματα· ἀλλ’ ἡ ἐλεημοσύνη δέον νὰ δίδηται εἰς τοὺς ἀξίους ταύτης καὶ οὐχὶ εἰς τοιοῦτους φαύλους καὶ ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως εἰς τοὺς ἀναισχύντους τούτους προτιμότερον νὰ ἀποπέμπωνται διὰ τοῦ ἰναέτολα (ὁ Θεὸς νὰ σ’ ἐλεήσῃ). ”

III

Πρὸς τὰς ἐπισήμους οὕτως εἰπεῖν ταῦτα κοινοποιήσεις, ὧν σκοπὸς ἐστὶν ἡ τῆς κοινῆς γνώμης διαβουκόλησις, δὲν ἡδυνάμεθα ἀλλαχόσε νὰ καταφύγωμεν ἢ ν' ἀπευθυνθῶμεν ὡς ἀπλοῖ πολῖται καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐτέρας ἀξιώσεως πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ τὸν συντάκτην τῆς ὁμογενοῦς ἐφημερίδος “Τερτζουμάνι Χακικάτ”, ἣν τουρκιστὶ γεγραμμένην ἠθέλησαν ν' ἀναμίσξωσιν εἰς τὸ ἐν λόγῳ ζήτημα ἐπίκουρον παραλαμβάνοντες καὶ Ὀθωμανοὺς συμπολίτας. Ἴδού αἱ ἐν λόγῳ ἐπιστολαὶ ἡμῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 9/23 Σεπτεμβρίου 1885.

Παναγιώτατε,

Ἀπηύθυνα καὶ πρὸς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ὁμογενεῖς τὴν περὶ διασυλῆσεως τῆς παρουσίας τοῦ ἀοιδίου Ἰσουφάκη Ἐκξερδζῆ ἐγκύκλιόν μου. Ταύτης τὸ περιεχόμενον αἱ ἐφημερίδες Κωνσταντινούπολεως καὶ τινες ἐνταῦθα ἐξ αὐθεντικῆς πηγῆς, ὡς γράφουσι, κατέκριναν ἀποκηρύξαντες τὴν τόλμην καὶ τὸ θάρρος τοῦ γράφοντος, ἀλλὰ καίπερ τῇ

αὐθεντίαι θύοντες οὐκ ἠδυνήθησαν ἀρνηθῆναι τὴν ὑπαρ-
 ξιν τῆς διασυλουμένης περιουσίας ἀλλ' ἄλλοις καὶ
 ποικίλα γράφουσιν κατ' ἔμπνευσιν καὶ εἰσήγησιν τοῦ κ.
 Λ. Ζαρίφη, δεικνύοντα τὴν εἰς ἦν ἐνέβαλεν αὐτὸν παρα-
 χὴν ἢ ἐγκύκλιος, περιώρισαν τὴν περιουσίαν τοῦ ἀοι-
 δίμου Ἰσουφάκη εἰς 25,000 λίρας ὀθωμανικᾶς ἀντί-
 τῶν 65,000 σμικρύνουσαι οὕτω καὶ τροποποιῶσαι τὸ
 ἀληθὲς ποσόν, ὅπερ γνωρίζει τὸ κοινὸν καὶ οἱ τότε
 συνεπίτροποι τοῦ Γ. Ζαρίφη καὶ τοῦτο· ἵνα ἀπαλλάξωσι
 τὴν μνήμην τοῦ εὐεργέτου τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ
 Γένους ἐκ τῆς προσαπτομένης αὐτῷ κηλίδος τῆς παρα-
 χρήσεως ἐνὸς τοσούτῳ μεγάλου ποσοῦ. Ἀλλὰ διὰ
 τοιούτων πλαγίων μέσων καὶ αὐθεντικῶν δημοσιεύσεων
 δύναται ποτε νὰ κατορθώσῃ τοῦτο; Ἔστωσαν τοῦ-
 λάχιστον συνεπεῖς πρὸς ὅσα τὸ πρῶτον ἀπήντησεν
 ἡ “Κωνσταντινούπολις” διὰ τοῦ φύλλου αὐτῆς τῆς
 27 Αὐγούστου ὁμοίως ἐξ αὐθεντικῆς πηγῆς, ἥτις ὡμα-
 λόγησεν ὅτι ἀληθῶς ὁ ἀοιδιμος Ἐκζερδζῆς κατέλιπεν
 ἐν λαθεῖν του παρὰ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ὀθωμανικῆς
 Κυβερνήσεως ἀνερχόμενον εἰς λ. τ. 65,000 περίπου·
 νῦν δὲ ἐκ δευτέρας αὐθεντικῆς πάλιν πηγῆς σμικρύνου-
 σα αὐτὸ προσθέτει ὅτι ἀφῆκε καὶ εἰς μετρητὰ ὑπὲρ
 τὰς 6,000 λίρας, ἃς ὁμοίως ἐνετείλατο νὰ διατεθῶσιν
 ὑπὲρ ἐθνικῶν σκοπῶν καὶ τὰ ὅποια ὁ Γ. Ζαρίφης
 διένειμε προσθεῖς καὶ ἐκ τῶν ἰδίων ποσόν τι οὐκ εὐκα-
 τὰφρόνητον πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς διαθέσεως τοῦ δωρη-
 τοῦ. Ἠκούσθη ποτὲ, Παναγιώτατε, τοιοῦτον τι καὶ
 ὑπὲρ τίνος καὶ τίνων διετέθη καὶ διενεμήθη; Τὸ

κοινὸν διατελεῖ εἰ πλήρει καὶ τελεία ἀγνοία, μηδὲ τοῦ ἐφημεριδογραφικοῦ κόσμου τοιοῦτόν τί ποτε διακηρύξαντος. Εἶνε λοιπὸν καὶ τοῦτο δημοκοπικὴ νεὰ πλεκτάνη ἐξ αὐθεντικῆς πηγῆς καὶ πάλιν ἀπορρέουσα. Περὶ δὲ τῶν μήπω, ὡς λέγουσι, συναχθεισῶν ἐκ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, λιρῶν “ὁ Νεολόγος” καὶ ἡ “Κωνσταντινούπολις” μᾶς διεβεβαιοῦσιν ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη διατελεῖ οὕσα ἐν καλῇ ὁδῷ. Ἐγκάρδιον ἤθελον αἰσθανθῆ χάραν, ἂν ἡ ὁμολογία των αὕτη ἦν εἰλικρινῆς καὶ ὁλως ἀγνή. Ἀλλὰ ποῖος φροντίζει περὶ τῆς κανονίσεως τῆς ἐν λόγῳ περιουσίας ἢ ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης ἔχουσα καὶ δικαίωμα καὶ καθῆκον εἰς τοῦτο; Ἄν ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης διαπραγματεύεται ὄντως μετὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως πρὸς σύναξιν τοῦ ἀληθοῦς καὶ πραγματικοῦ ποσοῦ ἀπὸ τοῦ 1865 ὑπολογιζομένου, ἡ κοινὴ γνώμη ἔσται ἀναπεπαυμένη ἀναμένουσα τὴν ταχεῖαν αὐτοῦ ἐκκαθάρισιν· ἂν ὅμως καὶ πάλιν, ὡς αἱ ἐφημερίδες γράφουσιν, ὁ υἱὸς τοῦ Γ. Ζαρίφη διεξάγει τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, τὸ πρᾶγμα δεῖται πολλῆς προσοχῆς καὶ μεγάλης δυσπιστίας. Ὁ Γ. Ζαρίφης ἀπὸ τοῦ 1865 ἐκτελεστῆς τῆς διαθήκης καὶ τέλειος πληρεξούσιος τῆς ἐφορίας τῶν ἐθνικῶν καταστημάτων, ἐν μεγίστῃ δὲ παρὰ τῇ Αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει διατελῶν ἰσχύϊ δὲν κατώρθωσεν, ὡς αἱ ἐφημερίδες διςχυρίζονται, ἐπὶ εἴκοσιν ὅλα ἔτη νὰ εἰσπράξῃ ἢ συμψηφίσῃ τό λαβεῖν τοῦτο καὶ θέλει φανῇ τοῦ πατρὸς ἱκανώτερος καὶ ἰσχυρότερος ὁ υἱός; Ἐπιτρέψατέ μοι, Παναγιώτατε, νὰ ἀμφιβάλλω καὶ

μετ' ἐμοῦ ἅπασα ἡ κοινὴ γνώμη· θέσατε καὶ τὸν λόγον τοῦτον, Παναγιώτατε, τῆς αὐθεντικῆς πηγῆς ὑπὸ κάθαρσιν. Ἄλλ' ὁ οἶκος Γ. Ζαρίφη ἐπὶ εἰκοσαετίαν ὅλην εἶχεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὴν διαθήκην καὶ τὰ σχετικὰ τοῦ λαβεῖν ἔγγραφα, καὶ οὐδὲν, ὡς νῦν μᾶς λέγουσι, κατωρθώθη. Ἄν οὕτως ἔχει, καὶ εὐχόμεθα τοῦτο χάριν τῆς μνήμης τοῦ Γ. Ζαρίφη, διατὶ ἐν τῷ μεταξὺ οὐχ ἅπαξ, οὐδὲ δὶς δὲν κατέστησε κοινωνὸν τοῦλάχιστον τῆς ἀποτυχίας τῶν ἐνεργειῶν του τὴν Ἐφορίαν καὶ οὐδὲν διεκοίνωσεν αὐτῇ, οὐδὲ ἐπεκαλέσθη τὴν συναρωγὴν τοῦ κατὰ καιρὸν Πατριάρχου καὶ τοῦ μικτοῦ ἐθνικοῦ Συμβουλίου; Μεγάλην δ' εὐθύνην ἀναλαβὼν ἐνώπιον τοῦ ἔθνους καὶ βλέπων τὴν βραδύτητα τῆς διακανονίσεως διατὶ δὲν παρέδωκε τῷ Πατριαρχεῖ τὴν διαθήκην καὶ τὰ σχετικὰ ἔγγραφα καὶ δὲν ἀπέλυεν ἑαυτὸν πάσης δυσφημίας πρὸς διασύλησιν; Διὰ ταῦτα οὐ μόνον ἐγώ, Παναγιώτατε, ἀλλὰ καὶ ἅπασα ἡ κοινὴ γνώμη πιστεύει μετὰ πεποιθήσεως εἰς ὅσα αἱ κακαὶ γλῶσσαι περὶ τῆς τεκταινομένης ἱεροσυλίας διαθρυλλοῦσι καὶ θεωροῦσι τὰ ἐν ταῖς ἡμερίσι διαδιδόμενα ὡς ἀτυχῇ ἀπηχήματα ἀγωνιώσης ὑπερασπίσεως· ἄλλως δὲ τὰ παρὰ τοῦ ἰδίου Λ. Ζαρίφη ἐν τινὶ δείπνῳ παρὰ τινὶ τῶν αὐτόθι ὁμογενῶν νωχελῶς διαμειφθέντα ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκ Παρισίων δι' ἐπιστολῆς ἔγραφεν αὐτῷ τὰ περὶ τῆς περιουσίας τοῦ Ἰσουφάκη ὅτι διέθετε κατὰ τὸ δοκοῦν καὶ ὑπὲρ ἐθνικῶν καταστημάτων, ἐν οἷς οὔτε τὰ νοσοκομεῖα περιλαμβάνοντο, ἀλλ' οὔτε καὶ τὸ ὄνομα τοῦλάχιστον τοῦ δωρητοῦ

διεκηρύττετο, προσήρχοντο ἄρωγοὶ καὶ ἐπίκουρα εἰς ὅσα μετὰ τινος ἐντάσεως διαδίδονται καὶ διαθρυλλοῦνται.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, Παναγιώτατε, τὸ ἔθνος περιμένει παρὰ τῶν φιланθρωπικῶν διαθέσεων τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος τὴν διάσωσιν τῆς ὅλης περιουσίας τοῦ αἰοιδίου δωρητοῦ καὶ τὸν κανονισμόν αὐτῆς σὺν τῷ τόκῳ μέχρι τῆς σήμερον κατὰ τὴν ἀρχικὴν διάθεσιν καὶ εἰς ὄνομα τοῦ αἰοιδίου εὐεργέτου. Παρ' Ὑμῶν, Παναγιώτατε, ἐξαρτᾶται τοῦτο. Ὑμεῖς ἐστέ ὁ φύλαξ καὶ ὁ σωτὴρ πάντων τῶν ἐθνικῶν κειμηλίων. Ὡς πρὸς δὲ τὸ ἀληθὲς ποσὸν τῆς περιουσίας, ὅπερ ἡ κοινὴ γνώμη ἀπαιτεῖ, δύναται εὐκόλως νὰ φωτισθῇ τὸ ἔθνος, ἂν εὐδοκήσῃ ἡ Ὑμέτερα Παναγιότης νὰ διατάξῃ τὴν δημοσίευσιν τῆς διαθήκης ἐπισήμως παρὰ τῶν Πατριαρχείων κεκυρωμένης.

Ταῦτα ἔκρινα καθήκον νὰ ὑποβάλω ὑπὸ τὴν Ὑμέτεραν ἀνωτάτην πνευματικὴν ἀρχὴν καὶ νὰ ἐκθέσω τῇ Ὑμέτερᾳ Παναγιότητι, ἧς ἀσπαζόμενος τὴν παναγίαν Αὐτῆς δεξιάν διατελῶ ἐσαεὶ.

Τέκνον ἐν Χριστῷ πειθήνιον.

Ἡ δὲ πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς “ Τερζουμανι-
Χακηκάτ ” ἀπάντησίς μου ἔχει ὡς ἑξῆς.

*Monsieur le Directeur du journal
Tertzoumani-Hakikat, à Constan-
tinople.*

J'ai lu il y a quelques jours, dans le numéro 190 du journal *Constantinople*, la traduction d'un article que vous avez inséré dans votre excellent journal, en réponse à la circulaire qui traite de la fortune et du testament de feu Isoufaki Ekzerdji. Le zèle avec lequel vous écrivez est digne d'éloges et témoigne de votre impartialité! Permettez-moi cependant de vous faire observer que dans l'affaire qui nous occupe, vous avez pensé et avec raison que la responsabilité incombait à la Presse hellénique, et par conséquent vous n'avez pas voulu rechercher minutieusement et exactement la vérité; mais, en votre qualité de bon patriote et de journaliste impartial, vous prendrez, j'en suis sûr, en main la cause de nos Hôpitaux nationaux qui recueillent un grand nombre de nos concitoyens.

Depuis 1865, ces hôpitaux se voient privés d'une immense fortune. A cette époque, un grand bienfaiteur, Isoufaki, leur légua par testament tout son bien, qui montait à 65,000 livres turques. Isoufaki avait à recevoir cette somme du Gouvernement impérial ottoman pour des fournitures de fer qu'il avait faites à la Poudrière, dont il était le serrurier en chef (*Ekkxertzipacchi*).

A la mort d'Isoufaki, sa famille envoya de suite à l'Ephorie des Hôpitaux son testament et les papiers y ayant rapport. L'Ephorie était principalement composée en ce moment de MM. Stefanovich, Georges Zarifi, Ch. Zographos, du docteur X. Zographos et autres. Ces messieurs chargèrent l'un d'eux, M. Georges Zarifi, d'encaisser la susdite somme, et lui confièrent à ce propos le testament et les pièces à eux communiquées. Mais depuis cette époque jusqu'à sa mort, M. Georges Zarifi ne mentionna aucun de ces encaissements et ne parla même plus de cette affaire ! Dix-huit longues années étaient cependant écoulées depuis 1865. Même après la mort de Georges Zarifi, sa famille garda un silence prudent.

Néanmoins le mystère qui entourait cette affaire excita la curiosité d'un des membres de l'ancienne Ephorie. C'était dans un dîner. Le

filz aîné de feu Georges Zarifi, M. Léonidas Zarifi, était parmi les convives. Il fut mis en demeure de répondre catégoriquement. D'abord il balbutia quelques phrases timides qui ne firent qu'exciter la curiosité ; mais pressé de plus près, il avoua que son père, quelque temps avant sa mort, par une lettre datée de Paris, lui faisait connaître la manière dont il avait disposé à sa fantaisie de l'héritage d'Isoufaki Ekzerdji, qui appartenait pourtant complet et tout entier aux Hôpitaux grecs de Constantinople.

Même en admettant, ce qui serait une profanation, que M. Georges Zarifi ait distribué cette fortune à sa guise au nom du grand bienfaiteur Isoufaki, cependant ce nom n'a été nulle part mentionné, et ceci pour une bonne raison, c'est que Georges Zarifi prodiguait la fortune d'Isoufaki en son propre nom.

La chose s'ébruita, les consciences se révoltèrent, et les journaux se virent obligés d'en parler. Chose curieuse pourtant, ce qui devait arriver n'arriva pas.

Il était tout naturel, n'est-ce pas, que la publicité cherchât à connaître ce qu'était devenue la dot des Hôpitaux grecs ! Je ne voudrais certes pas qu'on accusât injustement la mémoire d'un homme qui mourut honoré.

Mais ne devait-on pas chercher à mettre en lumière cette ténébreuse affaire? Les journaux, tout au contraire, prirent fait et cause pour la famille Zarifi, et sans puiser la vérité à des sources autorisées, ils la puisèrent à la fontaine de la maison Zarifi, et ils déclarèrent catégoriquement qu'une partie de la fortune d'Isoufaki a été en effet encaissée, mais qu'elle a été distribuée, et que l'autre partie, la plus importante, est encore dans les caisses du Gouvernement! Même si cela est vrai, pourquoi les Zarifi n'ont-ils pas versé les sommes encaissées aux Hôpitaux grecs à qui elles étaient destinées?

Vous voyez, Monsieur le Directeur, que tout ceci n'est pas clair. Comment voulez-vous qu'on puisse admettre tous ces racontars? C'est d'une affaire très sérieuse qu'il est question maintenant; ce ne sont plus des particuliers qui peuvent dorénavant s'en occuper, c'est le Patriarche qui doit mettre cette affaire au clair et qui ne doit pas permettre le détournement d'une seule obole.

Cette fortune était destinée aux Hôpitaux, c'est aux Hôpitaux qu'elle doit revenir intacte et complète avec les intérêts qui lui sont dus. En outre, comme on discute la somme léguée aux Hôpitaux, pour calmer l'opinion publique,

le Patriarche doit publier officiellement le texte du testament d'Isoufaki Ekzerdji.

C'est la conviction que j'ai dans votre patriotisme et dans votre impartialité qui me pousse à vous donner toutes ces explications. En défendant cette cause, vous aurez droit à la reconnaissance des malheureux qui trouvent un soulagement de leur misère et de leurs maladies dans les Hôpitaux de Constantinople.

Agréez, Monsieur le Directeur, l'expression de mes sentiments les plus distingués.

Athènes, le 15/27 septembre 1885.

Οὕτως ἔχει τὰ περὶ τὸ σκανδαλῶδες τοῦτο ζήτημα· σκοπὸς δὲ τῆς δημοσιεύσεως ταύτης οὐκ ἔστιν ἕτερος ἢ νὰ διαφωτισθῇ ἡ κοινὴ γνώμη ὅπως μὴ ἐπιτρέψῃ νὰ διατελῇ περιουσία οὐκ εὐκαταφρόνητος ὑπὸ τὰ παρασκήνια τοῦ οἴκου Γ. Ζαρίφη, ἀλλὰ νὰ ἐπανέλθῃ ὅτι τάχιστα ὅποι προώρισεν αὐτὴν ἡ φιλόανθρωπος καὶ φιλογενὴς ψυχὴ τοῦ ἀοιδίου Ἰσουφάκη σώα καὶ ἀκεραία ἄνευ οὐδεμιᾶς κολοβώσεως ἀλλὰ δὴ καὶ μετὰ τῶν τόκων αὐτῆς μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἀποτίσεως. Αἱ αὐθεντικαὶ κοινοποιήσεις καὶ ἐπιδέξιοι περιγραφαὶ καὶ φρασεολογίαι τῆς ἐφημεριδογραφίας οὐ μόνον οὐδαμῶς ὠφελοῦσι τοὺς ἐπὶ εἰκοσαετίαν οὐδὲν εἰπόντας καὶ πράξαντας ὑπὲρ τοῦ κληροδοτήματος τούτου, ἀλλὰ καὶ ἐμβάλλουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ αὐτοὺς ἔτι τοὺς προσκειμένους καὶ φίλα φρονοῦντας τῇ οἰκογενείᾳ ταύτῃ. Εἰ, ὡς διατείνεσθε, ἐν μὲν ποσὸν περὶ τὰς 6,000 λίρας εἰσεπράχθη καὶ διενεμήθη, ὀφείλετε εὐθύς νὰ ὀνομάσητε τὰ πρόσωπα καὶ τὰ μέρη, εἰς ἃ διενεμήθη, ἐὰν διενεμήθη εἰς ὄνομα τοῦ ἀοιδίου Ἰσουφάκη καὶ ἂν ἐγένετο τοῦτο συμφώνως τῇ ἀρχικῇ καὶ μόνῃ ἐγκύρῳ διαθήκῃ αὐτοῦ· ἄλλως δὲ τίνι δικαιώματι καὶ διατὶ ἐν κρυπτῷ καὶ παραβύστῳ ἐγένετο, ἐὰν ἐγένετο ἡ διανομὴ αὕτη, ἀφέθησαν δὲ ὅλως ἐκτὸς καὶ ἐν οὐδενὸς μοίρᾳ τὰ ἐθνικὰ νοσοκομεῖα, δι' ἃ, ὡς θετικῶς γινώσκομεν, ἦν ὅλη ἡ περιουσία διατεθειμένη; Ἐπεὶ τὰ

διατί ἐπὶ ὅλην εἰκοσαετίαν ὁ οἶκος Γ. Ζαρίφη καὶ ζῶντος τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτοῦ καὶ ἀποθανόντος κρατεῖ ἔτι ἐν ταῖς χερσὶ καὶ ἀνοικτὸν, ὡς διατείνεται, τὸ παρὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως λαβεῖν τοῦ Ἰσουφάκη περὶ τοῦ κληροδοτήματος τῶν ἐθνικῶν νοσοκομείων; Δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψει ὅτι, καὶ οὕτως ἂν εἶχε τὸ πρᾶγμα, ὁ οἶκος Ζαρίφη εἶνε ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς ὑπεύθυνος ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους διὰ τὴν καθυστέρησιν ταύτην καὶ ὑπόκειται εἰς τὰς ἀράς τοσούτων ἀτυχῶν πλασμάτων στεναζόντων ἐν κρύπταις καὶ μὴ δυναμένων τυχεῖν τῆς τῶν ἐθνικῶν νοσοκομείων ἀντιλήψεως ὡς ἐξ ἐλλείψεως πόρων; Ἀλλ' οὐχί, τὰ γράγομενα καὶ διαδιδόμενα οὐδεμῶς στηρίζονται εἰς τὴν ἀλήθειαν· ἡ τηλικαύτη βραδύτης καὶ ἡ νεκρικὴ σιγὴ τοῦ ζητήματος τούτου δεικνύουσιν ἡλίου φαεινότερον ὅτι ὁ οἶκος Ζαρίφη ἠθέλησε νὰ διατελῇ κύριος τοῦ κληροδοτήματος τούτου· ἂν μὴ διεσυλήθη ἡ περιουσία τοῦ αἰοιδίμου ἐκείνου ἀνδρὸς καθ' ὁλοκληρίαν, διατελεῖ δυστυχῶς εἰς τὸ σημεῖον νὰ παρασιωπηθῇ διὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλου λόγον καὶ νὰ διαγραφῇ τελέως ὡς οὐδέποτε ὑπάρξασα καὶ σάρκα σχοῦσα. Τοιοῦτόν τι τεκμηριούται ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων. Ἡμεῖς δὲ κακοδαιμονίζομεν ἡμᾶς αὐτοὺς ἀναλογιζομένους ὅτι καὶ ἡ τελευταία ἐλπίς ἐπὶ τὸ Πατριαρχεῖον περὶ τῆς διασώσεως τῆς περιουσίας ταύτης κινδυνεύει νὰ ἀποβῇ κενή, τῶν ἐν τοῖς πράγμασιν ἐπηρεαζομένων ἢ μὴ τολμώντων μηδὲν πρᾶξαι ἔνεκα ἐπιδράσεως τῆς τοῦ οἴκου Ζαρίφη ὁμόφρονος ὁμάδος, “ ὁ tempora! ὁ mores! ”

ὑποχωρήσατε ἔτι πρὸ τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς ἐπιπλάστου
αὐτοῦ αἵγλης! Ἐξακολουθεῖτε ἐν ταῖς ἐφημερίσι καὶ
τοῖς ἐγκωμιαστικοῖς λόγοις νὰ θυμιᾶτε τὴν μνήμην
ἀνδρὸς φέροντος ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ τὸν νοσφισμὸν
περιουσίας μεγάλης καὶ ἀπέναντι ταύτης δόντος ψυχία
τινὰ καὶ ὑπὸ τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὄνομα ὀλιγίστοις ἐθνικοῖς
καταστήμασιν. Ὁ καιρὸς δὲν εἶνε μακρὰν, καθ' ὃν ἡ
μὲν κοινὴ γνώμη ἐξεγειρομένη θὰ ζητήσῃ λόγον παρὰ
τῶν ὑπευθύνων, ἡ δὲ ἱστορία, ὁ μόνος ἀλάνθαστος καὶ
ἀμερόληπτος κριτὴς, δὲν θέλει παραλείψει τὸ ἐαυτῆς
καθῆκον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000020821

